

Oopha-Naama, Lucinda Childs

uiteindelijk gelooft dat men kan herboren worden uit de dood. Ondanks een evidente dramatische kracht, bleef deze voorstelling in de schaduw van de andere creaties.

Titanic

Flamands programma in Charleroi maakte deel uit van een groter festival, dat onder de titel *La voix du geste* een bundeling was van het festival van eigentijdse muziek Ars Musica, de biënnale Charleroi/Danses 92 en twee producties van Plan K. Met zijn nieuwste productie *Titanic* (regie Frédéric Flamand, scenografie Fabrizio Plessi) sloot Plan K heel natuurlijk aan bij de centrale thematiek van Charleroi/Danses 92. De groep wou namelijk een brug slaan tussen dans en industrieel verleden, tussen de technologie van gisteren en die van vandaag. In deze dichotomie tussen het geloof in de grenzeloze vooruitgang, gedragen door de spits-technologie, en de twijfel die het gevolg is van de destructieve toepassing van die technologie, kreeg *Titanic* op de avond van de première een emblematische allure. Het thema - de reusachtige, onzinkbaar geachte pakketboot als symbool van naïef geloof in de wetenschap -, de manier waarop dat thema wordt behandeld - vanuit het standpunt van de arbeiders die zijn aangeworven voor het onderhoud van de boot -, en de gebruikte middelen - de video high tech van Fabrizio Plessi in het hart van het Musée d'Archéologie industrielle -, dat alles droeg ertoe bij dat we werden ondergedompeld in dat heen-en-weergetrek tussen kunst en weten-

schap, arbeid en massaproductie, technologie en ambacht.

Een geheime opdracht

Charleroi/Danses 92 zou niet volledig zijn geweest zonder de beelden van de dans. Daar werd voor gezorgd in twee merkwaardige tentoonstellingen.

De eerste, *Dances tracées*, gaf een beeld van de pogingen die in de loop der jaren werden ondernomen om dans in een grafisch schrift om te zetten. Laurence Louppe schreef: "Tekeningen en notities van choreografen zijn nauwelijks bekend. Ze behoren tot een praktijk die min of meer privé is en beperkt tot een kleine groep professionelen, soms zijn ze voor hun auteur een geheime en intieme activiteit. Maar of het nu gaat om gecodeerde systemen die universeel willen zijn, of om een puur grafische activiteit vertrekkend uit de impuls van een persoonlijke inspiratie, deze documenten hebben een expressieve kracht en een visuele energie in zich, die verband houdt met het lichaam en de beweging waaruit ze zijn ontstaan." Van de verhandeling van Feuillet, *La Chorégraphie ou l'art de décrire la danse, par caractères, figures et signes démonstratifs*, gepubliceerd in 1699, tot de choreografische computergrafieken van Merce Cunningham, kan de geschiedenis van de dans ook in die schema's worden verteld. *Danses tracées* presenteerde historische documenten van Nijinski, von Laban en Wigman, notitieschriften en schetsen van Bob Wilson, Lucinda Childs en Merce Cunningham en van de vertegenwoordi-

gers van de nieuwe dans in België: Jan Fabre, Claudio Bernardo, Frédéric Flamand, Anne Teresa de Keersmaecker enz. Beter dan welk discours ook, tonen deze choreografische partituren hoezeer dans en beeldende kunst samensmelten in de hoofden van de auteurs.

We vermelden tot slot de tentoonstelling *La Danse capturée*, die gepresenteerd werd in het Musée de la Photographie, in het kader van de oude carmel van Mont-sur-Marchienne. In het schemerdonker van de oude karmelietencellen, toonden de gefixeerde beelden van dansende lichamen of van lichamen tout court dat dans vorm geeft aan het verlangen. Wanneer dat verlangen vastgelegd is, wordt het er alleen maar duidelijker en intenser op. Zo bracht de sublieme reeks beelden van Martha Graham, gefotografeerd door Imogen Cunningham in de jaren 30, niet alleen de herinnering tot leven, maar in de poses ook diegene zelf aan wie deze biënnale in het geheim ongetwijfeld was opgedragen.

In Charleroi moet men waakzaam blijven, vandaag en morgen, want tussen de zwarte kolenaders zou wel eens een diamant verborgen kunnen liggen: twee mineralen die uiteindelijk eenzelfde compositie hebben, het ene heeft alleen langer gepetriefeerd dan het andere.

Benoît Vreux

Vertaling: Johan Wambacq